

Obce (bez Prahy) ke konci pololetí 2025

Koncem června letošního roku získaly obce (bez započítání údajů o Praze) 185,4 mld. Kč a uskutečnily výdaje ve výši 174,6 mld. Kč. Příjmy se meziročně zvýšily o 3 %, výdaje rostly mnohem rychleji, a to o 14 %. V porovnání se stejným obdobím loňského roku byla dynamika příjmů letos mnohem nižší a v případě výdaje naopak mnohem vyšší. Výsledkem byl výrazný pokles kladného salda rozpočtu obcí, a to o 60 %.

Ke zpomalení příjmů vedl především pokles nedaňových příjmů (o 11 %) a oproti loňskému roku jen poloviční dynamika příjmů daňových. Pokles nedaňových příjmů souvisí s dokončením výplat věřitelů SBERBANK, i tak byly vyšší než v letech 2022 a 2023.

Daňové příjmy, které jsou nejvýznamnější složkou celkových příjmů, se meziročně zvedly o 3 %. Zdaleka nejrychleji rostla daň z příjmů fyzických osob, což odpovídá dynamickému vývoji mezd. Daň z přidané hodnoty, která má v daňových příjmech obcí nejvyšší váhu, se meziročně zvýšila jen o 2 %. Ještě v roce 2023 tvořila 44 % celkových daňových výnosů, letos se podílela už jen 41 %. Ostatní daňové příjmy se zvedly o 2 %, což naznačuje, že vliv zvýšení daně z nemovitých věcí se postupně vyčerpal. Nejnižší dynamiku vykazovala daň z příjmů právnických osob, meziročně vzrostla o pouhé jedno procento.

I letos pokračoval růst investičních dotací, i když nižším tempem ve srovnání s rokem 2024, přitom byl růst neinvestičních dotací (o 10 %) pomalejší než dotací investičních (o 24 %). Výrazně se tak zvedl podíl investičních dotací na celkovém objemu dotací, a to z 33 % v roce 2024 až na 36 % letos.

K přírůstku celkových příjmů ve výši 5,1 mld. Kč přispěly více než polovinou daňové příjmy (3,4 mld. Kč), dále to byly investiční dotace s příspěvkem ve výši 2,1 mld. Kč, neinvestiční dotace podpořily meziroční přírůstek příjmů částkou 1,7 mld. Kč a 1 mld. Kč přispěly kapitálové příjmy. Jejich objem, i když pro celkový rozpočet je zanedbatelný, se meziročně zvedl téměř o třetinu. Není to až tak ohromující částka, protože v roce 2022 prodaly obce majetek za ještě více peněz. Celkový přírůstek příjmů snížil pokles nedaňových příjmů o 3,1 mld. Kč.

Tabulka 1: Příjmy obcí (bez Prahy) ke konci června 2025 mld. Kč

příjmy obcí mld. Kč	2022	2023	2024	2025	2025-2024
daňové příjmy	102.1	116.2	123.4	126.8	3.4
nedaňové příjmy	19.4	21.8	27.7	24.6	-3.1
kapitálové příjmy	5.0	2.8	3.4	4.5	1.0
neinvestiční dotace	15.4	19.2	17.3	19.0	1.7
investiční dotace	7.4	6.4	8.5	10.5	2.1
příjmy celkem	149.3	166.4	180.2	185.4	5.1
dotace celkem	22.8	25.6	25.8	29.5	3.7

Pramen: Monitor, Ministerstvo financí, výpočty: CRIF, a.s.

Oproti příjmům rostly letos meziročně výdaje obcí rychleji, a to o 14 %, ve stejném období loňského roku to byla jen 4 %. Kapitálové výdaje přitom vykazaly více než třikrát vyšší dynamiku ve srovnání s dynamikou běžných výdajů. Meziročně se zvedly o 32 %, o rok dříve to bylo o pouhých 4 %. Zrychlila se i dynamika běžných výdajů, a to z loňských 3 % až na 9 %.

Na meziročním růstu celkových výdajů o 21,3 mld. Kč participovaly více kapitálové výdaje s přírůstkem ve výši 11,1 mld. Kč, běžné výdaje se zvedly o 10,1 mld. Kč. Výrazně se zvýšila část příjmů, které obce věnovaly na investice, a to 19 % v roce 2024 na letošních 25 %. Přitom se o něco snížil podíl investičních dotací na financování kapitálových výdajů, a to z loňských 24 % na letošních 23 %. Stále je to však vyšší podíl než např. v letech 2020 a 2023.

Objem provozního přebytku se meziročně snížil a značně poklesl i jeho podíl na běžných příjmech, a to z 30 % na 24 %. Obce tak letos zatím ušetřily v rámci financování provozu méně než o rok dříve. Souhrn provozního přebytku, investičních dotací a kapitálových příjmů byl v letošních šesti měsících o 6,7 mld. Kč nižší než uskutečněné kapitálové výdaje. To naznačuje, že obce by po finanční stránce zvládly i o něco vyšší objem kapitálových výdajů. Loni však byla tato nevyužitá částka mnohem vyšší a dosahovala až 23,9 mld. Kč. Takže letos zatím postupovaly obce efektivněji, nevyužitá částka na investice byla letos nejnižší za poslední čtyři roky.

Tabulka 2: Výdaje obcí (bez Prahy) ke konci června 2025 mld. Kč

výdaje obcí mld. Kč	2022	2023	2024	2025	2025-2024
výdaje běžné	102.1	114.7	118.6	128.7	10.1
výdaje kapitálové	33.1	33.2	34.7	45.8	11.1
výdaje celkem	135.2	148.0	153.3	174.6	21.3
saldo	14.1	18.5	27.0	10.8	-16.2

Pramen: Monitor, Ministerstvo financí, výpočty: CRIF, a.s.

Za šest měsíců letošního roku vydaly obce nejvíce na územní samosprávu, i když se tyto výdaje meziročně zvýšily podprůměrně. Druhou nejvýznamnější položkou byly výdaje na bydlení a komunální služby s meziročním růstem o 18 %. Výdaje na vzdělávání jsou třetí v pořadí, vykázaly však v rámci zde uváděných odvětví zdaleka nejvyšší meziroční dynamiku. Následují výdaje na dopravu s růstem o 8 % a na ochranu životního prostředí s dynamikou jen o jeden procentní bod vyšší.

Výdaje na sport a zájmovou činnost vzrostly o více než pětinu. Nadprůměrný růst zaznamenaly i výdaje na kulturu (o 17 %). Na sociální služby vynaložily obce jen o desetinu více než v loňském roce a na bezpečnost jen o 7 % více. Tato dvě odvětví tak rostla jen podprůměrně

Tabulka 3: Odvětvové členění výdajů obcí (bez Prahy)

obce mld. Kč	6M2024	6M2025	2025/2024
územní samospráva	27.8	30.9	11 %
bydlení	21.7	25.7	18 %
vzdělávání	14.9	19.0	28 %
doprava	16.0	17.3	8 %
ochrana životního prostředí	13.0	14.1	9 %
sport a zájmová činnost	10.6	12.8	21 %
kultura	10.1	11.8	17 %
sociální služby	8.6	9.5	10 %
vodní hospodářství	7.6	9.0	19 %
bezpečnost	3.2	3.4	7 %

Pramen: Monitor, Ministerstvo financí, výpočty: CRIF, a.s.

Obce v letošních šesti měsících hospodařily lépe než o rok dříve. Snížily v minulosti nadměrný přebytek rozpočtu a investovaly větší díl ze svých příjmů. Daňové příjmy se meziročně zvýšily nižším tempem než o rok dříve. Kapitálové výdaje obcí rostly rychleji než investiční dotace, které získaly. Nejvyšší meziroční dynamiku vykázaly výdaje na vzdělávání a s mírným odstupem pak i výdaje na sport a zájmovou činnost.

Věra Kameníčková, CRIF, a.s.